

lesarabrøv

Oyggjamenning

Ein dani, eg kenni, segði einaferð: Eg fátíki, at ikki allir føroyingar eru millióningar. Tit eru 46000 menniskju í Føroyum, og tit hava meira enn 100.000 tons av fiski svimjandi rundan um tykkum.

Hesin dani samanbar okkum við eina danska kommunu av somu stødd, og tað kann man ikki so lætt gera. Eg mátti so greiða honum frá muninum ímillum Føroyar og eina danska kommunu.

Vit hava skúla í hvørjari bygd. Vit hava eitt havnarlag í hvørjari bygd. Vit hava fleiri sjúkrahús. Vit hava eitt sera væl útbyggt veganet, eisini til tær bygdir, har bert nøkur fá menniskju liva, tí soleiðis hava vit valt at tað skal vera. Og tann mátin, sum vit velja at útbyggja okkara samfelag igjøgnum okkara politikarar, má so vera tann rætti.

Men hesin dani gav mær nakað at hugsa um.

Nú vit eru farnir at merkja, at peningur ikki rennur í stríðum streymum niður í lummarnar, nú eru vit byrjað at tosa um at raðfesta ilögur, og vit eru somuleiðis byrjað at tosa um pakkar av ymiskum slag, fyri á tann hátt at bremsa kappbjóðingini frá okkara politikarum. Tí er tað nakað okkara lögtingsmenn og okkara lögtingsvalevni hava gjørt seinnu árin, so er tað at bjóða veljarum sínum gull og grønar skógir um bert teir valdu rætt til næsta val.

Og veljarin valdi rætt. Tað hevur altíð verið eitt náttúrligt ynki frá valevnum á bygd, at fáa mest møgulegt lagt í ta bygd, og tað har tey hoyra heima, men við hugtakinum um bygdamenning kom rættilig ferð á.

Provincialisman bleiv sett í system, og lögtingsmenn og lögtingsvalevni gjørdust garvill.

Tað var onki minni enn púra náttúrligt, at ein havnarbygging fór fram í eini bygd fyri einar 40 milliónir, og at bygðini við síðuna av — 5—10 min. við bili — eisini kravdi og fekk eina havn fyri 40 milliónir.

Tann posturin man viga rættliga tungt á figgarlógini í dag. Men vit fingi óll hesi havnalógini, tí vit sjálvi ynksku tey.

Tað var onki minni enn púra náttúrligt, at vit bygdu eina ítróttarhøll í

eini bygd fyri 15 milliónir, og at bygðin við síðuna av — 5—10 min. við bili — eisini kravdi og fekk eina ítróttarhøll fyri 15 milliónir.

Hesin postur vigar eisini á figgarlógini í dag.

Tað var onki minni enn púra náttúrligt at byggja eitt flakavirk í eini bygd fyri 20 milliónir, og at bygðin við síðuna av — 5—10 min. við bili — eisini kravdi og fekk sitt flakavirk fyri 20 milliónir.

Hesum liða vit óll undir í dag.

Við hesum flakavirkjum hava vit skapt nakrar framleiðslueindir, sum gera tað trupult at svara hvørjum sítt, og tí hava vit verið noyðt at uppættað ein almennan grunn hvørs uppgáva er at byta tann pening — sum vantar — fyri at reka virkini á ein skynsaman hátt, so kristiliga sum tilber ímillum virkini.

Tað ljóðar fløkjasligt, og tað er tað so sanniliga eisini.

Sama system hava vit valt við øllum teimum skipum, sum vit hava fingið. Úrslitið er tað sama. Vit tapa óll, og vit hava sjálvi valt at tað skal vera so.

Skipanin við kommunum í hvørjari bygd kunni vit sjálfandi ikki avtaka, men henda hevur eisini hildið liv í hesum útbyggjarpolitikki.

Onkrar oyggjar hava tó verið so mikið at sær komnar, at tær stovnssettu sokallaðar felagskommunur. Kommunur, har limir úr teimum einstøku kommununum vóru valdir til at finna saman um ymisk felagsáhugamál. Hesar felagskommunur hava vit hoyrt alt ov lítið um.

Men tær arbeida saman, og nógvar fáa nógva burtúr, og spara enn tá pening við at standa saman um ymisk felagsmál.

Tað er ongín trupulleiki at krevja eina lög fyri 20 milliónir, men biður ein mentunargrunnur, sum t.d. gevur bókur út, um einar 5 milliónir, so skal sparast, tí vit hava ikki ráð.

Allir menn høvdu sloppið til útróðar, um tað tók 10 minuttir frá tí at teir fóru frá húsum, til teir vóru í bátinum.

Allar flakavinnur høvdu sloppið til arbeiðis, um tað tók 10 minuttir frá tí tær fóru frá húsum, til tær stóðu inni á flaka-

virkinum.

Tær kundu kanska vunnið eina størri tímaløn, og útróðrarmaðurin kundi kanska fingið ein betri pris fyri fiskin, um ikki alt bleiv koyrt í blandimaskinuna áðrenn tann endaligi prisurin kom út í hinum endanum.

Fá kunnu geva eina bók út innan eina figgarliga hjálpa. Tí tímalønin verður lág sjálfv um stuðul fæst til útgávuna.

Hetta er ein tilvildarlíg samanbering ímillum tvey ymisk øki har peningur verður jattaður, og henda samanbering kann brúkað/misbrúkað alt eftir havt eyga vil siggja.

Sjálvt um vit ikki skulu liva av at geva bókur út, so høvdu vit lívað enn betur, um eitt sindur meira av skili var í talinum og raðfestingunum av ilögum.

Vit kunnu ikki í dag geva nokrum politiskum flokkum skyldina fyri, at tað hevur vinnast soleiðis sum tað nú einaferð hevur, men vit kunnu krevja av teimum lögtingsmonnum, sum nú sita, og teimum valevnum, sum stuðla teir ymiskum flokkarnar, at tey í framtíðini hugsa eitt lítið sindur longri.

Tey kunnu byrja við at skifta orðið bygdamenning út við orðið oyggjamenning. Tað mest umráðandi má vera, at oyggin, har tú býrt, fær so nógva sum gjørligt. Um tú so býrt í eini ávísari bygd, so má tað bera til at finna uppá okkurt annað enn at bjóða tinni bygd gull og grønar skógir, figgjað yvir landskassan.

Hugsu nýtt, brúka meira tíð til jarðarferðir og føðingardagar, luttak meira í felagslívnum har tú býrt, ella ger okkurt sum ikki kostar so nógvan pening. Kanska tað var ein gongd leið, kanska tað hevði verið gott fyri teg sum lögtingsmann og lögtingsvalevni. Eitt skalt tú vita. Tað hevði verið gott fyri okkum veljarar.

dur.

Ein viðmerking

Í morgun vaknaði eg tíðliga sunnumorgun, so eg royndi fleiri ferðir at leggja meg aftur, men illa gekst, eg bleiv bara meira argur longur og lá og hugsaði, og hvat eg hugsaði um, tað var støduna í dag, og tá serliga nú, »løgmannsroðan«.

Ju, vit bøgva í einum demokratiskum landi, tað má ásannast, og tað í størum, tú hevur fritt at hugsa tað tú vilt (enn í hvussu so er) uttan avgjald av nokrum slag, skriva tað tú vilt og siga tað tú vilt og hugsar, og álikavæl ganga óttaleysur á gøtuni, hetta kanst tú alt gera í Føroyum enn, eg havi verið nógvastadni í verðini, har tað ikki er so fritt, men eg havi mangan hugsað fyri meg sjálfan, hvussu leingi eigur føroyingurin hetta tolið???

Bert ein viðmerking til lögmannsroðuna, lat meg

taka tað positiva fyrst, tí tað er so skjótt at viðgera, áðrenn eg gloymi tað, »hon vardi 10 min. styttri enn vanligt«!!!

Men sumt í roðuni var eitt sindur meira innballað enn annað, lat tað fara, men eg haldi at hon var ógvuliga frek í stødum, sum dømi tá ið hann nevndi virki og skip, ið vóru farin av knoranum, og sjálfandi tað mátti til tað skal eg ikki mótmæla, men at so hesi nú vóru ríkin á einum »sunnari grundarlagi«, tað haldi eg er markleysur frekleiki!!!

Ein kann ikki bæði blása og hava mjøl í muninum.

Tað, ið lögmaður meinti við sunnum grundarlagi, tað var at ein ella kanska fleiri sokallaðir privatir vinnulivsmenn yvirtaka hesi virki og skip, og so er tað jú lóg, at tað verða tey »sunnari ríkin«.

Eg vil gjarna her og nú hava uppskriftina frá lögmanni.

Eg havi verið uppi stór um nærmast hálvalmenn um fyrirøkum og eisini privatum reidarium, munurin er bert, at tað sokallaða hálvalmenna, soleiðis verður tað kallað um landið, eigur nakrar krónur í eini fyrirøku á landi, at hon verður úthongd her og nú og alla staðir, men er tað eitt reidari, sum landið eigur nógvan pening í, í flestu forum fáa skipini nógva stuðulslán o.a. frá landinum, so er tað tys tys, tí tað líkast privatum, tá tað er kanska lítið upp í hendur á einum ella fleiri monnum.

Men hvar er munurin? Vit óll, Føroya fólk, hava ikki hoyrt annað fyri okkum enn at fiskivinnan er í kreppu, i nógva ár. Og hvør betalur? Eg og tú, A-

Framhald á síðu 15

Viku-TILBOÐ

Íslendsk lambstjógv fyri kg. 39⁹⁵

Íslendskir lambsbøgir fyri kg. 29⁹⁵

Seyðarhøvd (avmarkað nóg) fyri hvørt 18⁹⁵

Vita margarin fyri pk. 6⁰⁰

Natural vaskipulvur 3 kg. 29⁹⁵

Papcon WC-pappír 8 rl. 14⁹⁵

Flora dressing 500 ml. 12⁹⁵

SMÆRAN — handilin við teimum sømuligu prísunum — er vitjanina verd!

Vit hittast í

SMÆRUNI

M. A. Winthersgøtu 2 - Tlf. 11549 - 11047